

העתון הדיגיטאלי היומי של הציבור החרדי

**מוסף
מיוחד**

סיקור ענק
מראות חיים

וידום אחרון

מהדורה מיוחדת לרגל פטירתו
של מרן ראש הישיבה הגר"א
שטיינמן זצוקללה"ה

הגרי"ד גרוסמן שליט"א
בדברי הספד

הרב הראשי הגר"ד לאו:
"גדולה האבידה"

הפרופסורים על הרב שהכה
את התחזיות

מבריסק ועד חזון איש:
תולדות חיים

גדול הדור בענווה:
הצוואה המטלטלת

מרן שר התורה בירך "דיין
האמת" וקרע קריעה

מנהיג ומורה דרך לצעירים:
הדרכתו המעשית

צילומים: שוקי לרר

מרן ראש הישיבה הגאון רבי אהרן לייב שטיינמן זצוק"ל אינו

מבריסק ועד חזון איש: תולדות חייו של מנהיג הדור מרן ראש הישיבה זצוק"ל

'שחרית' עם סיקור נרחב וענק מתולדות חייו של מנהיג הדור ♦ מילדותו מעיר בריסק, דרך שנות הזעם ותקופת לימודיו בשווייץ, העלייה לארץ הקודש, ועד הרבצת התורה, פעילותו הציבורית והנהגת הציבור החרדי

מאת: מוטי קאפ

כך בביתם.

בילדותו למד בתלמוד תורה המקומי.

בזכרונות בן עירו, הרב זאב איידלמן, נכתב כי יצא לו שם של עילוי בבריסק וכי בשל כך התקבל ללימודים בישיבה בגיל צעיר מהמקובל. הוא החל את לימודיו בישיבת תורת חסד בבריסק בגיל 11 או 12 והיה מקורב לראש הישיבה, הרב משה סוקולר בסקי, והתפלל עמו במניין בביתו. לימים קרא הרב שטיינמן לבנו הגדול על שמו של רבו זה. בישיבת תורת חסד היה גם תלמידו של המשגיח, הרב אברהם יעקב גורדון. בגיל 16 נסע ללמוד אצל הרב פסח פרוסקין וחתנו הרב שלמה מטות בקוברין, שם למד כחצי שנה.

בשנת תרצ"א נסגרה הישיבה בעיר לאחר שבני הקהילה המקומית סירבו להמשיך להחזיק אותה, והוא חזר לישיבת תורת חסד בבריסק. בשבת תרצ"ב, בשל מחלוקת על ראשות הישיבה בבריסק, עבר ללמוד בישיבת קלצק. בחור דש תמוז באותה שנה שב לישיבת תורת חסד, שעד מדה או בראשות הרב ישראל חיים קפלן. היה מקורב לרבני עירו, הרב שמחה זליג ריגר, בן דודה של אמו שגם סמך אותו לרבנות, וכן לרב העיר, רבי יצחק זאב הלוי סולובייצ'יק, והיה ידידם של בניו הרב יוסף דב והרב דוד, עמם למד בחברותא ומדי תקופה היו נבחרים אצל אביהם על הנלמד.

לפי החוק הפולני הוא היה אמור להיות פטור מגיוס בשל גיוסו של אחיו הגדול לצבא הפולני, ובכל זאת הוא קיבל צו גיוס. בעקבות זאת הוא שינה את שם משפחתו לשטיינמן, כדי להציג את עצמו כבן יחיד - עילה נוספת לפטור מגיוס. גם נייסון זה לא צלח, ולכן החליט לעבור לשווייץ.

בקיץ תרצ"ז קיבל אשרת יציאה מפולין ואשרת כניסה לשווייץ, כתלמיד בישיבת 'עץ חיים' במונטרה. מכתבי המלצה עבורו נכתבו על ידי הגר"ז סולובייצ'יק והגר"ב ליבוביץ'. יחד עמו קיבלו אישור לצאת לשווייץ שני נכדיו של הגר"ח סולובייצ'יק זצ"ל - הרב משה סולובייצ'יק והרב אריה לייב גליקסון. הם ערכו גורל הגר"א לפני יציאתם, והתוצאה הייתה הפסוק 'הבוקר אור והאנשים שולחו'. הרב שטיינמן יצא לפני חבריו, מיד כשקיבל את האשרה, ונסע לציריך דרך ורשה

מרן ראש הישיבה הגאון הגדול רבי אהרן יהודה לייב שטיינמן זצ"ל, נשיא מועצת גדולי התורה של תנועת דגל התורה, נולד בקמניץ פלני 104 שנים - ב"ד בחשוון תרע"ד, לאביו הרה"ח נח צבי ז"ל ולאמו מרת גיטל פייגא שטיינמן ע"ה. הגראי"ל זצ"ל הוא חניך ישיבות ליטא בין מלחמות העולם הראשונה והשנייה. בשנות העשרים המוקדמות שלו התמנה לראשונה כר"מ, ומאז לימד תורה במשך כשמונים שנה, בישיבות בשווייץ ובישראל.

מעורבותו הציבורית החלה בשנות התש"כ, אז עסק בעיקר בעידוד פתיחת כוללי אברכים ביראלי. הוא משמש כיועץ ומורה דרך מרכזי בנושאי חינוך בציבור הליטאי.

עם הקמת מועצת גדולי התורה של דגל התורה בסוף שנות התש"מ הצטרף למועצה, ומאז התרחבה השפעתו הציבורית. מאז פטירת הגראי"מ שך זצ"ל עמד לצד מרן פוה"ד הגר"ש אלישיב זצ"ל בראש הנהגת הציבור הליטאי.

לאחר פטירתו של הגר"ש הפך לסמכות הרוחנית העליונה של הציבור הליטאי. הגראי"ל שטיינמן יזם את הקמתם של ישיבות וכוללי אברכים בישראל ומחוצה לה ושימש נשיא ופטרו של חלקם. הוא עמד בראש כולל פוניבז', בראשות ישיבות 'גאון יעקב', 'אורחות תורה' וסניפיה. בעבר כיהן גם כראש ישיבת פוניבז' לצעירים.

כתב כשלושים ספרים, בהם סדרת ספרי 'איילת השחר' על התלמוד הבבלי ועל התורה.

העילוי הצעיר:

הוריו היו תושבי בריסק, אז באימפריה הרוסית, כיום בלארוס, והתגוררו בתקופת לידתו בקמניץ אצל הוריה של אמו גיטל, בשל המצב הכלכלי והמדיני טרם מלחמת העולם הראשונה. עד אז ולאחר המלחמה, שימש אביו כמלמד, שמש בית הכנסת 'חברה לוויה' בבריסק, וכממונה על העירוב בעיר.

המשפחה התגוררה בשכונת לרב העיר, הגאון רבי יצחק זאב סולובייצ'יק זצ"ל, שהיה עורך את רישום הנישואין לבני העיר בחדר שהוקצה לו לשם

וברלין.

רבי משה סולובייצ'יק והרב שטיינמן כיהנו כר"מים בישיבה.

בשנת ת"ש עברו לעיירה בה. לרגל מלחמת העולם השנייה הם נלקחו משם למחנה העבודה שאונברג על יד בול ועבדו בסלילת כביש. מנהל המחנה אמר עליו שהוא רוחני ולכן פטרו מעבודה. בהמשך חלה בדלקת ריאות. במהלך אשפוזו בבית חולים ביקש מלווהו מחולה שחפת שיירק לתוך

מבחינת הבדיקה שלו, על מנת שיוזהו בטעות כחולה במחלה מדבקת. לאחר ששחרר מהמחנה התגורר בלוצרן, שם התקבצו סביבו מספר תלמידים, ולאחר כמה חודשים פעל להשתלב עם הקבוצה כמסגרת נפרדת בתוך ישיבת מונטרה עד לנישואיו, אז עזב והקבוצה השתלבה בישיבה.

בטבת ה'תש"ד נשא בציריך את הרבנית תמר, בת רבי שמאי קורנפלד, צאצא לאחיו של האדמו"ר מגור ה'חידושי הרי"ם', ילידת פולין.

בחתונה השתתף קהל מוזמנים שמנה כ-15 איש בלבד, בשל דרישת החתן לחסכון בהוצאות, שמומנו מכספי צדקה של נדיבים יהודים מקומיים. שושבינו היה זאב וולף רוזנגרטן (לימים), היה בנו של וולף, יצחק, נהגו האיש.

לאחר חתונתו התגורר בלוגאנו.

עליה לארץ הקודש:

בקיץ ה'תש"ה עלה לארץ ישראל דרך ספרד, והתיישב בפתח תקווה למשך חצי שנה. כתביו נשליחו על ידי הרב משה סולובייצ'יק לישראל, אך אבדו בדרך. בעת מגוריו בפתח תקווה למד בחברותא עם

הרב חיים שאול קרליץ בבית מדרש לתורת ארץ ישראל בעיר. כעבור חצי שנה מונה, בהמלצת החזון איש, לראש ישיבת חפץ חיים בכפר סבא. באלול תשט"ז מונה על ידי הרב יוסף שלמה כהנמן זצ"ל, לראשות ישיבת פוניב' לצעירים. בשנת תשכ"ה מונה על ידי הרב כהנמן לכהן כראש כולל פוניב'. הרב כהנמן רצה שיעזוב את משרתו בישיבת פוניב' לצורך כך, אך לבקשת הרב מיכל יהודה ליפקוביץ', הסכים שיכהן בשני התפקידים יחד.

בשנת תשל"ח הקים את ישיבת גאון יעקב שבה היה ראש ישיבה. הוא העביר בה שיעורים בשעות אחר-הצהריים, שיעור כללי פעמיים בשבוע ושיחה מוסרית פעם בחודש. לאחר כמה שנים מינה את חתנו הרב זאב ברלין להנהגת הישיבה ולמסירת שיעורים יומיים לבני השיעור הגבוה. הוא המשיך למסור שם שיעורים כלליים ושיחות.

בשנת תשנ"ח ייסד את ישיבת אורחות תורה. הוא מסר בישיבה זו שיעור כללי מדי שבוע ושיחות מוסר לעתים. בתקופה זו הפסיק למסור שי

עורים סדירים בישיבות פוניב' וגאון יעקב. שימש גם ראש ישיבה בישיבות המסונפות לאורחות תורה אותן הקים - 'רנה של תורה' בכרמיאל, 'נר זרח' במיר שב עוצם ובישיבת 'תורה בתפארתה' באלעד. בנוסף מסר שיעורים שבועיים בביתו לבני הקיבוץ בישיבות אורחות תורה, גאון יעקב, ותורה בתפארתה. העביר בביתו מספר שיעורים בגמרא. בשעות הערב מסר שיעור הלכה במשנה ברורה, וכמו כן העביר שיעור מוסר והשקפה מדי שבוע מתוך ספר דרך ה' של הרמח"ל וספרי הרב חיים מוולוז'ין, נפש החיים ורוח חיים.

מין ראש הישיבה התגורר בדירה קטנה בר' חוב חזון איש, המרוהטת בפשטות, וסגנון חייו נוטה לסגפנות.

הוזמן לאחר הקמת מפלגת דגל התורה, בשנת תשמ"ט, על ידי מורנו הגרא"מ שך לכהן במועצת גדולי התורה של דגל התורה.

בשנת תש"נ הפך לגורם משפיע בציבור הח' רדי הן בהנהגה ציבורית והן בנושאי חינוך וישיבות. לאחר פטירת הרב שך הוכר כמנהיג בציבור הליטאי, לצדו של מרן הגרי"ש אלישיב זצ"ל.

לאחר פטירת הגרי"ש אלישיב, מרן הגרא"ל שטיינמן כוון את התנהלות מפלגת דגל התורה, החינוך העצמאי, ועד הישיבות, קופת הצדקה ועד הרבנים, ארגון התשובה לב לאחים, המרכז הארצי לטהרת המשפחה ועוד. הוא קיבל קהל בביתו מדי יום, לעצה ולברכה.

מין ראש הישיבה הנהיג בשנים האחרונות את כלל הציבור החרדי, והיה נערץ על כלל הציבור. ליטאים וחסידים, בני עדות המזרח, ואף על אלו שאינם חרדים.

צאצאיו:

הותיר אחריו את בנו רבי משה, ר"מ בישיבת עטרת שלמה, רבי שרגא - ראש ישיבת קהילות יעקב לצעירים בבני ברק וחתנו של שר התורה הגר"ח קנייבסקי; הרבנית טובה, אשת הגאון רבי דב שפירא, ראש ישיבת יד הלוי בירושלים.

כזכור, לפני כשלושה שבועות נפטרה בתו הב' כורה הרבנית רחל דבורה ברלין ע"ה, אשת הגאון רבי זאב ברלין, ראש ומייסד ישיבת 'גאון יעקב', כשהיא בגיל 72.

מרן שר התורה בירך "דיין האמת" וקרע קריעה

מיד אח"כ החל להורות איך יתקיימו סדרי ההלויה ♦ מרן גם קרא לילדים להביאם להלוית גדול הדור

הגר"ח גם ציוה לראשי הישיבות הקטנות והגדולות וכן למנהלי תלמודי התורה - להביא את הילדים מכל קצוות הארץ להלווייתו של מרן, למרות שקיים חשש שיאחרו את זמן ההדלקה של הנר הראשון של החג. מרן הוסיף כי תהא זו זכות גדולה עבור הנשים, שגם הן תגינה לחלוק כבוד אחרון לראש הישיבה.

מאת: ישראל לביא

בבוקר כששמע מרן הגר"ח קנייבסקי את הבשורה הקשה מיד בירך את ברכת 'ברוך דיין האמת' בלי שם ומלכות, ומיד לאחר מכן קרע קריעה בבגדו והחל להורות על סדר מסע ההלוויה. בדבריו התבטא הגר"ח קנייבסקי והורה לכלל עם ישראל שלא להספיד את הגרא"ל כי אם לשאת דברי חיוק לעילוי נשמתו, במסע ההלוויה.

ראש הישיבה פרץ בבכי כשהקריא בברית: "ויקרא שמו אהרן יהודה לייב"

כשהגיע לקרוא את שמו פרצו הוא והקהל בבכי ♦ הברית התקיימה עוד לפני ההלוויה

שמו - אהרן יהודה לייב. הרך הנימול הוא נכדו של הנדיב הרב אליהו ורטהיימר. ראש ישיבת 'עטרת שלמה' ובית יהודה, הגאון רבי חיים פיינשטיין קרא את הפסוקים. כשהגיע הרב פיינשטיין ל"ויקרא שמו ביש" ראל" פרץ בבכי כשהאב אמר את השם "אהרן יהודה לייב", הרב פיינשטיין בקושי הצליח להגיד את שמו של התינוק הנ"ל מול, כשכל הקהל מסביב אף הוא פרץ בבכי.

מאת: ישראל לביא

לאחר שנצחו אראלים את המצוקים ונשבה ארון הקודש מרן הגרא"ל שטיינמן זצוק"ל, התקיימה חצי שעה לאחר מכן שמחת ברית עוד לפני ההלוויה ושם נקרא הרך הנימול ע"ש של הנפטר הדגול. שמחת הברית התקיימה בבית הכנסת 'לודמיר' בשיכון ה' בבני ברק, במהלכה קיבל התינוק הראשון על שמו של מרן את

ראש העיר ירושלים מ"מ, סגניו, חברי הנהלת העירייה ותושבי העיר

מבכים את פטירתו של מרן ראש הישיבה הגאון הגדול

רבי אהרן יהודה לייב שטיינמן זצ"ל

היה למנהיג ומורה רוחני דגול למאות אלפים ובהם תושבי ירושלים והעולם היהודי בתפוצות.

פעל בכל שנותיו מתוך מסירות רבה לעם ישראל ומתוך אהבה גדולה לכל יהודי. כל חייו עסק בתורה, חי בצניעות מופלגת ונשא על כתפיו את עול הציבור אותו הנהיג ברמה.

העיר ירושלים משתתפת באבל הכבד ומביעה צער עמוק בהסתלקות זקן מנהיגי הדור ועולם התורה.

ניר ברקת
ראש העיר ירושלים

מועצת גדולי התורה **תורה תורה חגרי שק** **והתפלשי באפרים**

נצחו ארזלים את המצוקים ונשבה ארון הקודש, אוי לנו כי הושברנו הוסר
הנזר והורמה העטרה, מרן ראש הישיבה הגאון האמיתי פאר הדור והדרו,

אשר העמיד את הדת על תילה
בהשקפה טהורה

משענתם וליבם של כל בית ישראל
מרן הגאון רבנו הגדול
נשיא מועצת גדולי התורה

רבי

אהרן יהודה **לייב שטיינמן**

בן הרב ר' נח צבי ז"ל
זצוקללה"ה

רבן של כל בני הגולה בעל 'אילת השחר'
אוי לספינה שאבד קברניטה

וכל בית ישראל יבכו את השריפה אשר שרף ה'
מועצת גדולי התורה

כבה המלאור הגדול

**אוי לנו כי כבה האור הגדול אשר האיר
למעלה ממאה שנה לכל בית ישראל,
ויחד עם כל בית ישראל מבכים אנו את הסתלקותו
לשמי רום של האי קדוש עליון, עמוד האש,
משיירי כנסת הגדולה, מנהיג בחסד עליון,
העמיד תלמידים הרבה**

מרבן ראש הישיבה הגאון הגדול

**אהרן יהודה לייב
רבי
שטינמן**

זצוקללה"ה

שולחים אנו את תנחומינו למשפחתו הכבודה

המקום ינחם אתכם בתוך שאר אבלי ציון וירושלים

**רבן סער - מנכ"ל
מכבי שירותי בריאות
ההנהלה והעובדים**

יחד עם בית ישראל
משתתפים אנו באבל הגדול
על הסתלקותו של
מנהיג הדור, עטרת תפארת ישראל

מזן ראש הישיבה
רבי אהרן יהודה
לייב שטיינמן זצוק"ל

ושולחים אנו תנחומינו הכנים
למשפחה הנכבדה ולכל עולם התורה

"המקום ינחם אתכם
בתוך שאר אבלי ציון וירושלים"

קבוצת שטראוס
ההנהלה והעובדים

הצוואה המטלטלת של מרן הרב שטיינמן גדול הדור בענווה:

בין הדברים שכתב בצוואה: לא לקרוא ילדים על שמו ♦ לא לקרוא לו צדיק, ואף מבקש מחילה ממי שאולי פגע בכבודו

חודש, והבנות יאמרו כל יום עשרה פרקי תהילים גם בשבת ויום טוב.
י. אבקש שלא להזכירני בשם צדיק או ירא שמים, שלא אתבזה על ידי זה בעולם האמת.
יב. אבקש בזה מחילה מכל מי שפגעתני בכבודו וכן מי שאני חייב לו כסף וידוע שבמציאות לא יגבה היינו שיוכל לגבות על פי דין אבקש למחול לי.
יג. כל יוצאי חלצי לא ילכו אחרי המיטה - כמנהג ירושלים.
יד. היות שהרבה טועים בי, לכן הנני מצדידי אני מיעץ לא לקרוא ילדים על שמי אבל איני אוסר את זה."

כסף עבור קניית מקום בבית הקברות שעולה ביוקר, אבל אם רוצים לתת צדקה שיתנו בלי קניית מקום.
ח. בימים שהמנהג ללכת על הקבר ככלות השבעה ושלושים ויארציט, מכל מקום לא יבזבזו יותר מידי זמן מיוחד עבור זה. יותר כדאי שיתח' לפו במשך המעת לעת ללמוד כסדר, ומלדבר על דברים בטלים.
אם על ידי החיפוש למצוא מקום להתפלל לפני העמוד יגרום הרבה ביטול תורה, יותר כדאי ללמוד לשם שמים בזמן הזה.
ט. אבקש שכל מי שרוצה בטובתי (זה בשבילנו למעשה) ילמוד כל יום פרק אחד משניות עד גמר י"ב

ב. לא לכתוב שום מאמר עלי בעיתונים יומיים, שבועיים, חודשיים, מספיק תמונתו ולא כמו שרגילים לכתוב טובתם.
ג. לא להדפיס מודעות על הלוייה, לא להודיע ברמקול או רדיו. מספיק שיהיה רק עשרה אנשים בלוייה.
ד. להשתדל שלא לשהות בין מיטה לקבורה לזרז שיהיה קבורה הכי סמוך למיטה.
ה. מקומי בבית החיים בין אנשים פשוטים.
ו. לא לכתוב על המצבה שום תארים רק 'פה נקבר רב אהרן יהודה לייב בן רב נח צבי שטיינמן.
ז המצבה תהיה הכי זולה ופשוטה לא לבזבז

מאת: ישראל לביא

בלתי נתפס עד כמה היתה ענוותנותו של רבינו נר לרגליו, וכעת הדבר מתגלה בצוואתו לאחר פטירתו.
המשגיח הגר"ח מייסקובסקי הקריא את הצוואה במהלך ההלוויה ההמונית כשעיניו מלאו דמעות וקולו נשנק: ואלו הדברים המצמררים:
צוואתו המלאה של מרן ראש הישיבה זצוק"ל: "א. אבקש מאד לא להספידני לא בפני, שלא בפני, לא לעשות עצרת התעוררות או עצרת אבל, או כל מיני שמות שבורים והכוונה להספד.

מנהיג ומורה דרך לצעירים: הדרכתו המעשית של הגראי"ל

כך הנחיל רבינו את דרך המוסר לבחורים ♦ בכל יום תעצור משטף היום, אפילו לרגע קטן אמיתי תחשוב אודות הדבר שאתה לקוי בו"

מאת: ישראל לביא

לדוגמא, בליצנות על החברים", פנה הרב לתלמיד הצעיר במתק שפתיו, "בכל יום תעצור משטף היום, אפילו לרגע קטן אמיתי תחשוב אודות הדבר שאתה לקוי בו. לא משנה באיזה מצב אתה נמצא, יושב ליד הסטנדר או כאשר הינך הולך בדרך, במח' שבה נכונה אתה יכול לשנות את עצמך.
המשך הרב והסביר לתלמידו הצעיר: "לדוגמא, תתבונן מה אתה מרוויח מליצנות על החברים כלום, ומה יהיה הסוף איתך. לזה קראו חז"ל: 'שכר עב' רה כנגד הפסדה', או שתתבונן בדברי חז"ל: 'מאין באת, מטפה סרוחה, ולאן אתה הולך למקום עפר רמה תולעה, לפני מי אתה עתיד ליתן דין וחשבון לפני מלך מלכי המלכים הקב"ה, ועל ידי זה תוכל להשתנות לחלוטין", סיים הרב את הדרכתו המעשית.

אל ביתו של מרן הרב שטיינמן עלתה קבוצת בחורים הלומדת באחת הישיבות, וסיפי' רו לו כי הם מעוניינים להאריך את שעת לימוד המוסר ביש' בתם. בעוד שברוב הישיבות, נהוג לקבוע 'סדר מוסר' של חצי שעה, חפצו הבחורים להאריך בישיבתם זמן זה. השיב הרב שטיינמן דברים המלמדים את מהותו של סדר המוסר: "מחצית השעה שנקבעה בישיבות הקודרות, תכליתה היא אותו רגע של מחשבה אמיתית אחת", הסביר הרב שטיינמן לתלמידי הישיבה. "ולכן, אין כאן שאלה של חצי שעה, שעה או שעתיים. המטרה היא לזכות באותו זמן של לימוד לרגע אמיתי ופנימי".
באותה הפעמים העניק הרב שטיינמן הדרכה לתלמידי ישיבה בלימוד המוסר: "אם אתה לקוי,

אבל כבוד

יקבי כרמל משתתפת בצערם של המוני בית ישראל על פטירתו של רבן של בניי הגולה שר התורה ופאר הדור

מרן ראש הישיבה הגאון הגדול רבי אהרן יהודה לייב שטיינמן זצוק"ל

מביעים אנו את תנחומינו מקרב לב למשפחתו ולכל עולם התורה

יקבי כרמל

מאז 1882

ההנהלה והעובדים

מרן הגר"ג אידלשטיין בהלזיה: "אין לנו מי שיחזק אותנו"

הגר"ג אמר מהו החיזוק אותו יכולים לעשות לטובת הנשמה ♦ הגר"ג לא הספיד בעקבות הצוואה שאסרה זאת

להשתדל בכל הדברים האפשריים, להתחזק במה שצריך חיזוק. בפרט ימי החנוכה זה זמנים מרעשים, כאילו יש חופש, חופש, אין ביטול תורה, כך ההרגשה, זה לא נכון, חנוכה זה זמן מיוחד של הצלחה בתורה. ימים מסוגלים בתורה, אפשר לנצל אותם להצלחה בתורה, מי שלא מנצל את ימי החנוכה זה הזדמנות שאינה חוזרת עד השנה הבאה, היום זה מתחיל, שמונה ימים כאלה. ימי חיזוק בהצלחה בתורה.

"כל אחד ואחד מאיתנו יתחיל, איזו התחלה שהיא, התיחלה קטנה, פתחו פתח כפתחו של מוחט ואפתח פתח... כל אחד מאיתנו שיזכה להתחזק, כל חיזוק הוא דבר גדול, אין שיעור בחשיבות של חיזוק, הכי קטן. כשאנחנו מרגישים ברגע הזה בהלוויה של רבינו הגדול אנחנו נותנים לו עוד זכויות, אין סוף לזכויות, להוסיף לזכויות בשביל העולם הבא, אין סוף לתענוגי העולם הבא, אנחנו רוצים לגמול לרבינו את מה שאנחנו חייבים לו - החיזוק הזה זה התשלום הכי טוב שיכול להיות, שאנחנו חייבים לרבינו הגדול. אנחנו עושים איתו חסד בחיזוקים שלנו, ונוכח לגאולה שלימה במהרה בימינו, ויבלע המוות לנצח, בשורות טובות."

חסר לנו עכשיו השמש, חסרה לנו ההשפעה, כמו שהעולם לא יכול להתקיים בלי השמש. "חסר לנו, אין מי שיחזק אותנו. עוד דבר אחד, הדבר הגדול ביותר, צדיק באמונתו יחיה, אמונה - בלי אמונה - אדם מסכן, אומלל, הוא חיי חיים רעים, הוא סובל מאוד, עם אמונה אדם מאושר, אדם מאמין שהכל בידי שמיים, הכל זה לטובת האדם, לקבל באהבה כל דבר, להבין מה הטוב ומה המטרה של הקשיים, זה התורה נותנת, זה האמונה נותנת, חיזוק האמונה עם כל השיחות שלו, שהיה מוסיף ואומר, מוסיף ומוסיף חיזוק ואמונה, באמונתו יחיה חיים אמתיים, בעולם הבא וחיים מאושרים בעולם הזה. "דברים שצריכים חיזוק: יראת שמיים, מידות טובות, כל אחד צריך להשפיע, האדם זה נגד הטבע, אם האדם לא מתחזק תמיד - חסר לו את זה, זו השראה. "כל הדור היה מושפע, כל העולם, כל העולם היהודי היה מושפע, עכשיו שחסר לנו ההשפעה, מה אנחנו יכולים לעשות, מה תפקידנו בכדי שיהיה לנו חיים מאושרים, חיים אמתיים בעולם הזה ובעולם הבא, כל אחד ואחד מאיתנו, צריך חיזוק, רוח ההשפעה כזו. "כל אחד ואחד מאיתנו חייב

מאת: ישראל לביא

ראש ישיבת פוניבז' פתח את מסע ההלוויה כשהוא מדגיש כי אסור לו על פי צוואת מרן הגראי"ל להספידו, לכן אמר: שידבר דברי חיזוק, בדבריו אמר: "אנחנו מדברים עכשיו דברים רוחניים, חיים רוחניים, הצלחה רוחניים, אשריך בעיר לם הזה, האיר לנו. שיהיה חיים מאושרים בעולם הזה, חוץ מהעולם הבא, אושר הזה שאין כמוהו בעולם הזה, שמש רוחנית,

אגודת החרדים דגל התורה נצחו אראלים את המצוקים ונשבה ארון הקדש

יתומים היינו ואין אב אבלים ומזועזעים אנו עד דכדוכה של נפש בהסתלקותו לגנזי מרומים של אבינו רוענו אדוננו מורנו ורבנו מאיר דרכנו וסולל נתיבותנו אשר העמיד את הדת על תילה בהשקפה טהורה מכוון דרכה של תנועתנו הק' מקים עולה של תורה מרן הגאון רבנו הגדול

בעל 'אילת השחר' רבי אהרן יהודה לייב שטיינמן

בן הרב ר' נח צבי

זצוקלה"ה

רבן של כל בני הגולה
נשיא מועצת גדולי התורה
שעלה בסערה השמימה

ההלוויה תצא היום יום שלישי כ"ד כסלו תשע"ח בשעה 12:00 מביתו רח' חזו"א 5 בני ברק בדרכה לביה"ח נציבי ישיבת פוניבז'

אוי מי יורה דעה ומי יבין שמועה
מי יפרק היות ומי יתרץ שברים

וכל בית ישראל יבכו את השריפה אשר שרף ה'
ההנהלה הרוחנית

התגובות במערכת הפוליטית: "מסר את נפשו ביגיעה עצומה בלימוד התורה"

המערכת הפוליטית כולה הגיבה לפטירתו של מרן מנהיג הדור ♦ בפנים: לקט תגובות נבחרות

מאת: ישראל לביא

ח"כ הרב ישראל אייכלר: "יחד עם כל בית ישראל מבכים אנו מרה את הסתלקותו של מרן ראש הישיבה הגראי"ל שטיינמן זצוק"ל, ויי חסרא ארעה דישאל גברא רבא שהתפלל על הדור כולו. תורתו ענוותנותו וחכמתו האיר פני תבל כשמש בגבורתה. מרן ראש הישיבה מסר את נפשו במשך כמאה שנה ביגיעה עצומה בלימוד התורה מתוך עוני ודוחק מתוך בחירה בשמחה. דמותו הייתה לסמל למ"ח דב-רים שהתורה נקנית בהם. מאה שנים רצופות אהבת תורה, שקידתה, עינה וקיום כל פרטיה ודקדוקיה.

מרן ראש הישיבה הנהיג את היהדות החרדית כרועה העומד על הצאן. מתוך אהבת ישראל שפע מה בליבו, ראה וחרד לטובתו של הכלל והפרט, היה קשור בעבותות אהבה אל יבדלח"ט רבינו כ"ק מרן האדמו"ר מבעלזא שליט"א. הייתה לי הזכות להיכנס אליו ולינוק מחכמת החיים שלו ועיני הבדולח שלו פעמים רבות בעיניי הציבור. זכיתי לשאול בעצתו בשליחות כ"ק מרן האדמו"ר מבעלזא שליט"א אשר צעד יחד עמו וב-דרכו בהנהגה הציבורית שנים רבות. העם היהודי כולו מתאבל על צדיק שאבד מן

הארץ ויי להאי שופרא דבלי בארעא. יהיה ראש הישיבה למליץ יושר על עם ישראל כאשר היתה באמנה אתו במאה השנים האחרונות עד ביאת ינון". ראש הממשלה, בנימין נתניהו: "הרב שטיינמן היה מגדלור של רוח ומוסר. כל מי שהכיר אותו ראה את האור הגדול שקרן ממנו. האור של עם ישראל, של חכמת ישראל, של מורשת ישראל. הוא היה מגדולי הפוסקים בדורנו, הוא העמיד דורות של תלמידים והם ויתר עמנו יזכרו תמיד את זכרו. זכר צדיק לברכה". נשיא המדינה: "מרן הגאון הרב שטיינמן היה מנהיג שנשא על כתפיו את כל כובד הקיום של העם

היהודי. ענק תורני ומורה דרך שהכווין וניתב את חייהם של אלפים ורבבות. למרות עמדותיו הנחרצות הוא ידע להעביר את מסריו בנועם, ברכות ומתוך אהבה גדולה לכל יהודי. בפגישתי האחרונה איתו זכיתי להתוודע לנצר יחודי של היהדות הליטאית המפוארת. הרב היה מתמיד עצום, גאון בתורה, טוב עין וטוב לב, עשיר בנסיון חיים ובא בימים. אדם שחכמתו הייתה שניה רק לענוותנותו. הרב שטיינמן התווה דרך לאינספור יהודים והסתלקותו מותירה היום תחושת יתמות עמוקה. יהי זכרו ברוך".

עיריית מודיעין עילית היום לוקח אבינו רוענו וזעל ראשינו אבי אבי רב ישראל ופרשיו

עירנו המעטירה מודיעין עילית, יחד עם כל בית ישראל בכל קצווי תבל, אבלים, שבורים וכואבים ומבכים מרה את עלייתו לשמי רום בסערה, של ראש גולת אריאל, מוגע אראלים ותרשישים, ארי עלה מבבל, רבן של כל בני הגולה, שהאיר על פני תבל, שריד לשיירי כנסת הגדולה, חסידא ופרישא, בוצינא קדישא, איש אלוקים קדוש הוא, הרב הדומה למלאך ה' צבקות, אביהן של ישראל, רוח אפינו אשר אמרנו בצלו נחיה, עמוד האש שלפני המחנה, מוסר ההשקפה הטהורה, מרנא ורבנא, שר התורה, מרא דכולא תלמודא, אשר הרביץ תורה כל חייו והעמיד לגיונות של תלמידים גדולי תורה - ראשי ישיבות ומנהיגי קהילות בכל אתר ואתר המנחילים את תורתו ומורשתו הכבירה והעמדת הדת על תילה, עטרת תפארת ישראל

אבינו רוענו, מורה דרכינו גאון ישראל ותפארתו, גדול מרבן שמו מרן ראש הישיבה רבינו הגדול והקדוש אהרן יהודה לייב שטיינמן

אבי עירנו - הודה זיוה והדרה, שהניח באהבה את יסודי התורה הקדושה והטהרה של עיר הלוויים בדורנו, ניווט והנהיג, תורה והדריך דרכה של תורה כל דבר קטן וגדול ונשא באמונה את משא העיר כאב הנושא את בנו ועל כל מוצא פיו הנחנו על מי מנוחות, מקים ומעמיד עיר על תילה: קהילות הקודש והיכלי התורה, הישיבות והכוללים, תלמודי התורה ובתי החינוך והעמדת הדת לשמירת גדרי ההלכה ושמירת חומות הדת, המשביר הגדול לקיום עולם התורה בכלל ובעיר מודיעין עילית בפרט, שבעמל ויגיעה ומסירות נפש האציל מהודו ורוחו עלינו, ובזכותו נוסדה עיר גדולה לאלוקים של חכמים וסופרים לשם ולתפארת.

תורה תורה חגרי שק יתומים היינו ואין אב מי יתן לנו תמורתו
יעקב גוטרמן
ראש עיריית מודיעין עילית

הפרופסורים שטיפלו בהגראי"ל על הרב שהכה את התחזיות

מה השיב מרן לשאלה אלו תרופות הוא נוטל ♦
"כיצד ייתכן שהרב הקשיש בן ה-103 אינו נוטל שום תרופה?"

מאת: ישראל לביא

פסת הוזה ששמה 'הרב שטיינמן'. הרב, כך מתברר, זכה לא רק לאריכות ימים מופלגת, אלא גם לבריאות איתנה, כאשר עד לשנה האחרונה לחייו הוא היה בריא ועצמאי, יצא מביתו מידי יום וצעד רגלית לתפילה, שמע היטב, אפילו למשקפים הוא לא נזקק. דעתו הייתה עד יומו האחרון חדה כתער, בבחינת "שנים ורעננים יהיו".

גם בימי החנוכה בשנה שעברה, כאשר התגלה שהוא סובל מדלקת ריאות, קיבל הרב אנטיביוטיקה במינון של ילד קטן. זאת גם בשל ממדי גופו הצנומים וגם מכיוון שהרופאים חזו שעקב העובדה שהרב אינו מורגל בנטיילת תרופות, גם מינון נים מועטים יוכלו להשפיע עליו.

עד לשנה האחרונה הרב הקפיד לצום ביום כיפור. אגב, בנושא זה יש סיפור מעניין, שכן כאשר היה הרב בן 101 שנים הודיע לו רופאו האישי פרופ' ויינברג כי עקב גילו יהיה מסור כן עברו לצום ביום הכיפורים. תגובתו הייתה: "מניין לך שאסור לי לצום? בכמה בני מאה ויותר טיפלת?", "לא טיפלת מעולם באנשים שחצו את גיל המאה", השיב הפרופסור.

הרב חייר. "אם כך, מכיוון שאין לך נסיון עם בני גילי, אינך יכול להורות לי שלא לצום", והוא אכן צם.

כסליו תשע"ז, נר ראשון של חנוכה בשנה שעברה, היה היום בו אושפז הרב שטיינמן זצ"ל לבדיקות, בשל חשש לדלי-קת ריאות. מאז ידע מצבו עליות ומורדות עד שהשיב את נשמתו הטהורה.

עדויות הרופאים מפעיי מים שטיפלו בו לפני שנה בדיוק, בבית החולים מעיני הישועה בבני ברק. הללו התפלאו עד אין קץ, כאשר הרב נשאל על ידי פרופ' אליהו סורקין מנהל אגף טיפול נמרץ בבית החולים אלו תרופות הוא נוטל, והשיב: "שום דבר, שום תרופה".

הרופאים נתקפו בהלם מוחלט כיצד ייתכן שהרב הקשיש בן ה-103 אינו נוטל שום תרופה? "אולי משהו ללב או ללחץ דם?" ניסה פרופ' סורקין, אך הרב הגיע ראשו בשלילה. לבסוף, לאחר שהשתררה בחדר דממה עמוקה, הוא השיב: "לפי עמים אני לוקח אקמול". "חוזי מאקמול?" שאל פרופ' סורקין. "כלום", השיב הרב שטיינמן.

גם פרופ' ויינברג, רופאו האישי של הרב אישר את הדב-רים: "הרב לא לוקח שום תרופה ללחץ דם או לבעיה אחרת. הוא לא זקוק לכך". מקרה זה אשר ארע לפני שנה בדיוק, מלמד הרבה על התופעה הבלתי נתי

אוי לה לספינה שאבד קברניטה

יחד עם כל בית ישראל נעטפנו באבל כבד וביגון קודר ומבכים אנו מרה
את השריפה הגדולה אשר שרף ה' בסילוקו של ענק בישראל,
אשר האיר לאלפים ולרבבות באור תורתו, קדושתו ויראתו,

מרן רבינו ראש הישיבה

אהרן יהודה לייב שטיינמן זצוקלה"ה

אנו שולחים תנחומים למרנן הרבנים הגאונים
בניו וחתניו שליט"א ולמשפחתו הכבודה ולכל עולם התורה
המקום ינחם אתכם בתוך שאר אבלי ציון וירושלים

שוקי בורשטיין - מנכ"ל
חיים הולצברג - מנהל המרכז למוסדות ועסקים
ההנהלה וצוות העובדים

הרב הראשי הגר"ד לאו בהודעת אבל: "גדולה האבידה"

הגר"ד: "העם היהודי כולו איבד את אחד מגדולי מנהיגיו הרוחניים בדורות האחרונים"

המפוקחת בדרך התורה עם הבנה עמוקה של נבכי החיים והתמודדויות שונות של חיינו, היו בלתי נשכחים, הרב שטיינמן היה מנהיג של אחד בדור. הרב הראשי סיים את דבריו כי "העם היהודי כולו איבד הבוקר את אחד מגדולי מנהיגיו הרוחניים בדורות האחרונים".

של הרב שטיינמן היא אובדן לדור כולו, של מיליוני יהודים בארץ ובעולם, של אלו שהכירו אותו ואלו שפחות. הוא היה מנהיג הדור שהגן על הדור כולו בתפילתו ודאגתו לכלל. עוד ציין הרב הראשי כי "נכנסתי אל מרן ראש הישיבה מספר רב של פעמים להכרעות גורליות, הצלילות, עצמת המחשבה וההנהגה בדבריו ציין הרב הראשי כי "הסתלקותו

מאת: ישראל לביא

הרב הראשי לישראל, הגאון הרב דוד לאו שליט"א פרסם הודעת הספד בעקבות הסתלקותו לגנזי מרומים של מרן ראש הישיבה, הגאון רבי אהרן יהודה לייב שטיינמן זצוק"ל.

מפעלים: מידת הענווה של מרן הגראי"ל שטיינמן זצוק"ל

"רבינו דיבר באימה על יום הדין הגדול והנורא, שיאמרו בבית דין של מעלה"

מאת: ישראל לביא

איזה בושות יהיו לנו מזה... ומה נענה לגדולי האחרונים: הקצות והגרע"א שכך ביישנו אותם ולא למדנו בהם?? ובתוך הדברים הרים רבינו את הפת ואמר: "אם את הפת צריך לכסות בשעת קידוש על היין, שלא יראה בושות, בוודאי יש בושה לספרים שעומדים בלא שלומדים בהם, אם כן, אני צריך לכסות את הספרים!!!!" הרבנית ע"ה אמרה לי שרבינו זצוק"ל לא אהב לקנות ספרים סתם, ואמר שאינו יכול לסבול שיש ספרים בארון והם לא בראש שלו.

רבינו דיבר באימה על יום הדין הגדול והנורא, שיאמרו בבית דין של מעלה: 'עמוד וערוך משנה ששנית', ויאמרו: 'חיבת ספר על זבחים תאמר מה כתוב בגמ' זבחים', ואם יאמר: 'איני זוכר' איזו בושה וחרפה תהיה... שמעתי מרבינו (ליל שמחת תורה), דהנה יש שרוקדים ושמי חים עם התורה, אבל מה אני? אין אפי' מסכת אחת שאני יודע, עם מה אני ארקוד? ומה אשיב כשישאלו אותי ערוך משנה מקרא וכו', וישאלו למה עשית כך ולמה כן, על כל דבר שישאלו... דיברתי עם רבינו על "בושת", לפתע אמר לי רבינו: "אוי, כמה בושת תהיה שם למי עלה, הא איזו בושה!!!!".

בספר "צדיק כתמר יפרח" שבו סיפורים ומעשיות על ראש הישיבה הגראי"ל שטיינמן, נכתב על גדול הענווה של רבינו: וכך כתב מחבר הספר: "שמעתי מרבינו שאומר בדאגה, שהוא מקווה שבעולם האמת לא יהיו בושות לאביו, בכך שלא היה כפי שציפה שיהיה.

לעיתיד, ישאלו את האדם: "ערוך מקרא שקרית ומשנה ששנית", וזה כלל לא פשוט, לא זוכרים מה שלומדים.

אדם צריך לפחד מאימת הדין, מה יענה למלאכים שיאמרו לו: "אתה גאון, אתה צדיק, כך אמרו עליך, איך גאונותך וצדקתך תיך?" איזה בושות יהיו אז... "מה אענה על תלמוד ירי" שלמי, אני לא למדתי מספיק בעיון תלמוד ירושלמי, בספר התשובות של הרוגטשובר מלא ירושלמי, הוא היה גאון עולם..." ישב רבינו במקומו בסעודת שבת, מול ארון הספרים, הרים ידיו ואמר: "מה יהיה שם בעולם האמת? הנה, יש לי כמה ש"סים, רמב"ם, טור וש"ע, מה נענה להם על כך שביישנו אותם, ולא למי דנו בהם? מה נענה לר"מ, לטור ולשו"ע שיאמרו לנו: 'הרי היה לכם את ספרינו ולא אחד אלא יותר, למה לא למדתם בהם?'

הורם הנזר והוסרה העטרה אוי לה לספינה שאבדה קברניטה אוי לו לדור שאבד מנהיגו

החינוך העצמאי בארץ הקודש על כל שלוחותיו, מאה אלף תלמידיו ותלמידותיו ואלפי מוריו ומחנכיו עטופים אבל יחיד ותחושת יתמות נוראה על כי נצחו אראלים את המצוקים ונשבה ארון הקודש, בהסתלקותו של גאון עוזינו ועטרת תפארתנו, האדם הגדול בענקי התורה והיראה אשר נשא על כתפיו את משא כלל ישראל והאציל מהנהגתו והדרכתו הרוממה על מפעלנו הקדוש לחינוך הדור העתיד באהבה ובחמלה, שריד אחרון לדור דעה ולשיירי כנסת הגדולה, אביהם של יתומים קטנים בחיי אביהם,

צדיק יסוד עולם

מרן ראש הישיבה רבנו אהרן יהודה לייב שטיינמן זצוקל"ה

שעלה בסערה השמימה למגינת ולזאבון לב בית ישראל, ומנהמת ליבנו הפצוע אנו זועקים, מי יתן לנו תמורתו, וכל בית ישראל יבכו את השריפה אשר שרף ה'

הנהלת החינוך העצמאי בארץ הקודש

זאת בזכרי אַזְעַק בַּמֶּרֶה, חֲמַדַּת יִשְׂרָאֵל כְּלִי הַקֹּדֶשׁ נִזָּר וְעֵטְרָה

אבל יחיד נעשה לנו יחד עם כל בית ישראל ועולם התורה, די בכל אתר ואתר, על השריפה אשר שרף ה', בהסתלקות מנהיג הדור, אביהם וליבם של ישראל, אשר בליבו הטהור נשא על כתפיו את משא הדור ומכאוביו, ובכל צרתם לו צר, נתן עינו וליבו להתפתחותה הרוחנית של ביתר עילית, אור קדושתו, צדקותו, תורתו וחכמתו האירו ליבות ישראל להתוות להם את הדרך אשר יילכו בה, הרביץ תורה לעדרים והעמיד תלמידים הרבה, בהארת פנים וענוות חן, סיגף עצמו בעבודת ה' למעלה ממאה שנים, ראש ישיבות 'אורחות תורה', 'גאון יעקב' ו'פוניבז' לצעירים, בעל 'איילת השחר'

מרן ראש הישיבה - רשכבה"ג

הגאון רבי **אהרון יהודה** **לייב שטיינמן** זצוק"ל

נשיא מועצת גדולי התורה

מי ייתן ראשינו מים ועינינו מקור דמעה, האלוקים מצא את עוון עבדיו, אוי לה לספינה שאבד קברניטה, ייטיב ה' ולא יוסיף עוד לייסרה, אב הרחמים ובעל הנחמות ישלח מזור וארוכה וירפא לשברנו הגדול

אוי כי נפלה עֵטְרָה

וְכָל בֵּית יִשְׂרָאֵל יִבְכוּ אֶת הַשְּׂרִפָּה אֲשֶׁר שָׂרַף ה'

יצחק רביץ

מ"מ רה"ע
יו"ר דגה"ת בביתר עילית

מאיר רובינשטיין

ראש העיר

סגנים, חברי מועצת העיר

סיפור מרגש של בחור שניצל מהידרדרות:

"זה היה הרב שטיינמן בשבילי"

כשמרן הגראי"ל אמר לבחור שאפשר ללמוד וגם לעזור לילדים חולים ♦ "אמרתי לעצמי רגע לפני שאני עוזב את האידישקייט אשמע מה יש לגדול הדור להגיד לי"

מאת: ישראל לביא

זה הרב שטיינמן בשבילי. להגיד "הוא הציל אותי" זה אולי קלישאתי. אך במקרה שלי, כנראה שזה גם נכון.

זהו סיפור אחד מני אלפים מכלי ראשון שמתפרסם ב"שחרית" לראשונה, על בחור ישיבה שכמעט נפל לשואל תחי' לאחר שעבר משבר קשה בישיבה בה הוא למד, ואיך חכמי' תו של מרן ראש הישיבה הצילה אותו מכך. וכך הוא מספר (שמו שמור במערכת):

הרבה שואלים אותי, מה הסיפור שלי עם הרב שטיינמן ולמה אני מחכה בשביל לספר את זה.

הייתי בערך בן 19 בישיבה גדולה חשובה בירושלים, עברתי מה שאנחנו אוהבים לכנות אצלינו "משבר". נמאס לי מהישיבה ומהצוות, נמאס לי ללמוד כל היום, נמאס לי. אז הלכתי למשגיח שאמר לי תתגבר תתגבר. אם קשה סימן שאתה בעליה והיצר הרע מנסה רק את הטובים ביותר...

אכן. קלישאות קלישאות - לרגע לא אמרתי שהם לא נכונות. רק שמעתי מאלה די והותר. אמרתי לעצמי שהבא שיתן לי את התשובה שלי: ש"שבע יפול צדיק וקם" שיקח את ה'צדיק', שיקח את ה'וקם' לעצמו. ההחלטה גמלה בליבי. אך אמרתי לעצמי, שרגע לפני שאני יוצא. אלך לסמכות הגבוהה ביותר ואתייעץ אתה. אלך אל גדול הדור הרב אהרן יהודה לייב שטיינמן שליט"א.

היה ברור לי שאקבל ממנו את התשובה: תתגבר תתגבר, תתאמץ תתאמץ - ואם זו תהיה התשובה. אני עם זה סיימתי. עליתי על אוטובוס, נסעתי לבני ברק והגעתי לקראת ערב אל הבית הקטן ברחוב חזון איש 5. ניגשתי לדלת ודפקתי בחשש. פתח לי גבאי נחמד שאמר: או הגעת בדיוק לתפילת מנחה, בוא כנס. מי שלא היה בבית הזה, לא ידע על מה אני מדבר, אין יותר פשוט וצנוע מזה.

מיד אחרי מנחה ניגשתי אל הרב שהיה ישוב על המי' טה ואמרתי לו: "כבוד הרב, נמאס לי ללמוד". הוא הביט בי דקה ארוכה ואמר: "אז מה אתה רוצה לעשות?" הופתעתי. מה אני רוצה לעשות?! גדול הדור שואל אותי "מה אני רוצה לעשות?!" לא ידעתי מה לענות ובפליאה עניתי לו: "אני לא יודע".

הוא חיכה בסבלנות ואז אמר לי: "לך עכשיו. תחשוב מה אתה רוצה לעשות וכשתהיה לך תשובה תחזור להגיד לי". יצאתי מהבית מבולבל ומתוסכל כולי.

הרב שטיינמן הרס לי את כל התוכניות! הוא היה אמור להגיד לי שאני צריך להתאמץ להתגבר. אני מצדי, הייתי רואה שהוא כמו כולם לא מבין עניין.

אבל אם הוא שואל אותי, מה אני רוצה לעשות. אז מה באמת אני רוצה לעשות?! אז הסתובבתי לי בבני ברק, חושב ומהורהר כשעלתה לי בראש התשובה. אני ילך לעשות חסד! יש לי חבר בארגון שעוזרים לילדים חולי סרטן ומשפחותיהם, זה מה שאעשה.

חזרתי לבית הרב. ניגשתי אליו והופתעתי כשהוא פנה אלי ואמר לי: "חשבת, מה אתה רוצה?" "כן כן" - "עניתי אני רוצה לעשות חסד, אני רוצה להתנדב בארגון שעוזרים לילדים חולי סרטן" - עניתי. הוא חשב רגע ואז אמר - "זה רעיון טוב. אתה גם תעשה חסד וגם תמשיך ללמוד, זה לא סתירה. תעשה את שתיים".

"אבל מה אני יגיד לראש ישיבה שלי? אני לא יכול ככה לצאת מהישיבה" - שאלתי. אך הוא אמר: "אל תדאג, תגיד לו שככה אני אמרתי. תקבע לך זמני לימוד בישיבה וזמנים לעזרה לזולת ואם כשאתה הולך לעשות חסד אתה תלך רק בשביל לעזור, אני מברך אותך שתצליח מאוד!" יצאתי נרגש כולי. ככה גדול הדור הרב שטיינמן, אמר לי!

חזרתי מאושר לישיבה וכבר למחרת היום השתלבתי בפ' עילות של ארגון "חיינו".

נהייתי כאח גדול לכמה ילדים חולי סרטן, הייתי משחק איתם, לומד ומשלים איתם חומר לימודי וישן אתם בלילות. כשכל הזמן הזה, אני עדיין בישיבה מקפיד על שעות הלימוד שקבעתי, בהם למדתי כפי שלא למדתי מעולם.

שר וגדול נפל בישראל

מטרנה מתאבלת יחד עם כל בית ישראל על פטירתו של הגאון האדיר פאר הדור והדרו, צדיק יסוד עולם משיירי כנסת הגדולה.

מרן ראש הישיבה

רבי אהרן יהודה לייב שטיינמן זצוק"ל

אנו מביעים מקרב לב את תנחומינו למשפחתו ולעדת צאן מרעיתו בנחמת ציון וירושלים תנוחמו

מטרנה

הכי קרוב לאמא

עיריית בית שמש, ראשיה, חברה ועובדיה,
אבלים יחד עם כל בית ישראל, בסילוקו של צדיק וקדוש עליון, מאיר ישראל בתורתו וביראתו,
גודר גדר ועומד בפרץ, מרן עמוד האור וההוראה לבית ישראל, עמוד האש שהלך לפני המחנה
למעלה מיובל שנים והחדיר תורה וטהרה ברבבות אלפי ישראל, ועמד לימין ההתפתחות
התורנית בעירנו בית שמש בהנהגה עצה ותושיה במשך שנים רבות

מון ראש הישיבה הגאון רבי אהרון יהודה לייב שטיינמן זצוקללה"ה נשיא מועצת גדולי התורה

בעל 'איילת השחר', ראש ישיבות 'אורחות תורה', 'גאון יעקב' ו'פוניבז' לצעירים'

**תנחומינו הכנים למשפחה הרוממה והמעטירה
ולכל תלמידיו האבלים והדווים באבל הקשה הזה**

גדולה האבדה ומי יתן לנו תמורתה

בכאב ובתוגה
משה אבוטבול

ראש עיריית בית שמש
וסגן יו"ר מרכז השלטון המקומי

סגניו וחברי מועצת העיר

הורם הנזר והוסרה העטרה

יחד עם כל בית ישראל אבלים ודווים וסחופים אנו על שמועה כי באה ונמס כל לב ורפו כל ידיים, עת אשר נצחו אראלים את המצוקים בהסתלקותו לגנזי מרומים של מורינו ורבינו עטרת ראשנו, איש האלוקים החבוק בעמל ביגיעת תורה והרבצתה ברחבי תבל שנות דור ודור, תל תלפיות לעצה והכוונה בדעת תורה ומוסריה לכלל ולפרט

עטרת תפארת כל ישראל ורבן של כל בני הגולה

מרן ראש הישיבה הגאון הגדול

אהרן יהודה ליב שטיינמן זצוקלה"ה

אשר לאורו ולהכוונתו זכינו בכל צעד ושעל
עת אשר הנחה דרכם של מצילי החיים בארה"ק בדעת תורה צרופה

אבל יחיד עשי לך

על כבוד שנוטל מישראל בהסתלק איש האלוקים אשר אמרנו בצילו נחיה כל הימים

המבכים מרה

מתנדבים

הנהלת הארגון

רבני הארגון

עיר התורה שקרובה אליך

בס"ד

אבל יחיד עשי לך

יחד עם כל עם ישראל ותושבי העיר אלעד, אנו אבלים שבורים ורצוצים על המרה שבבשורות, בהילקח מעמנו רבן של כל בני הגולה, משיירי כנסת הגדולה, ממעתיקי השמועה, שריד לדור דעה ותבונה, מאיר עיני ישראל בחכמתו ותורתו, מנהיג הדור רבות בשנים, ניווט את דורנו היתום בין משברים סוערים כאב רחמן לבניו, נושא במשא ציבור אמוני ישראל

ראש הישיבה מרן הגאון רבי אהרן יהודה לייב שטיינמן זצוקלה"ה

נשיא מועצת גדולי התורה
אשר עלה בסערה השמימה ואותנו הותיד לאנחות

נפלה עטרת ראשינו, אוי נא לנו כי חטאנו
על זה היה דווה ליבנו, על אלה חשכו עינינו

הלא תדעו כי שר וגדול נפל היום הזה בישראל. מי יתן ראשי מים ועיני מקור
דמעה ואבכה יומם ולילה על האי שופרא דבלי בארעא. אוי מי ירפא לשברון לבבנו.
בעל הרחמים ינחמנו וירפא שברנו ויחיש גואלנו במהרה בימינו אמן

המתאבלים מרה

ישראל פרוש - ראש העיר

משה ברדוגו
חבר מועצת העיר

אברהם שטרן
יו"ר דגה"ת אלעד

שמואל גרוסברד
מ"מ ראש העיר

סגנים וחברי מועצת העיר

פִּלְגֵי מַיִם תֵּרַד עֵינֵי עַל שֶׁבֶר בֵּית עַמִּי

תורה חגרי שק והתפלשי באפרים - ניצחו ארלים את המצוקים ונשבה ארון הקודש

מערכת "שחרית" יחד עם רבבות קוראיה הלומי צער ועטופי יגון על השבר הגדול והאבדה הגדולה לעולם כולו בכלל והציבור החרדי יראי השם בפרט עם הסתלקותו של פאר הדור והדרו אשר הלך לפני המחנה כעמוד אש וכעמוד ענן, היה לעיניים ומגדל אור למאות אלפי יהודים, אוהבן וסניגורם של ישראל, רשכבה"ג, משיירי כנסת הגדולה

מרן הגאון רבינו הגדול בעל 'אילת השחר' רבי אהרן יהודה לייב שטיינמן זצוקללה"ה

על זה היה דוה לבנו, על אלה חשכו עינינו, גדול כים שברנו אוי מה היה לנו.

המקום ינחם את בניו וחתניו מרנן הרבנים הגאונים שליט"א את המשפחה המפוארה.

וכל בית ישראל יבכו את השריפה אשר שרף ה',

בכאב ויגון ושברון לב

תורה חגרי שק והתפלשי באפרים

ניצחו ארלים את המצוקים ונשבה ארון הקודש

יחד עם כל בני ישראל כואבים אנו את האבדה הגדולה עם הסתלקותו של פאר הדור והדרו

אשר האציל מהודו, והקרין מאור תורתו וקדושתו, רבן של בני ישראל בארץ ובגולה

מרן הגאון, רבינו הגדול בעל 'אילת השחר'

רבי אהרן יהודה לייב שטיינמן זצוקללה"ה

תנחומינו הכנים לבניו וחתניו מרנן הרבנים הגאונים שליט"א והמשפחה המפוארה והמעטירה,

ולכל תלמידיו ומעריציו האבלים והדווים באבל הקשה הזה

גדולה האבידה ומי יתן לנו תמורתה

בכאב ובתוגה

ההנהלה וצוות העובדים

מדהים: מדוע פרסם הגר"א ל" את ספריו ללא שמו

למה בחר בראשי התיבות אי"ל ♦ כך גם לימד את תלמידיו איך לכבד את האשה

מאת: ישראל לביא

מרן רבי אהרן יהודה לייב שטיינמן זצ"ל היה נוהג לספר כי פרסום - דבר שלילי הוא. ועל כן, כאשר כתב את סדרת פירושו לתורה ולתלמוד הבבלי, פרסמם ללא שמו. בכל זאת, החליט לתת רמז כלשהו למחבר, ולכן בחר

בראשי התיבות של שמו אי"ל - אהרן יהודה לייב.

אך הרב גם בחר להוסיף עוד אות, את האות תי"ו, וכך זכתה סדרת פירושו לשם "אילת השחר".

והאות תי"ו מה היא באה לסמל? כך

סיפר הרב: "הספר יקרא 'אילת השחר' לכבודו של הרבנית, ועל מנת לגרום לה קורת רוח". הרבנית, היא כמובן תמר, אשת הרב, שהלכה לעולמה בכ"ה בסיוון תשס"ב. ובכך, לא רק הג' ציח את כבודה של הרבנית אלא גם לימד את תלמידיו שיעור על כבוד הבעל לאשתו.

אוי לה לספינה שאבד קברניטה

יחד עם כל המוני בית ישראל בארץ ובתפוצות מביעים אנו את רגשי כאבנו על הסתלקותו לגנזי מרומים של רבן של ישראל אבינו רועינו עמוד התורה וההנהגה אשר באהבה וחמלה נשא על לבו הטהור את משא הפרט והכלל האורים ותומים של רבני ישראל בעולם כולו ולארגוני הקירוב המקרבים לבבות לאבינו שבשמים

מרן ראש הישיבה הגאון הגדול
רבי אהרן יהודה לייב שטיינמן זצוק"ל

אשר לאורך הדרך עודד אותנו תמידין כסדרן וייעץ והדריך וניתב דרכינו בחינוך ובקירוב ילדי ישראל בעצה אחת יחד עם מייסד שובו הגאון רבי אברהם יעקב הכהן פאם זצוק"ל

זכות מיוחדת נפלה בחלקינו לארח את מרן זצוק"ל במהלך מסע הקודש בארה"ב בשנת התש"ע בבית יו"ר 'שובו' יבדלח"א הרב אברהם בידרמן אשר היה מקורב אל מרן זצוק"ל בכל נימי נפשו

נחם ה' אלוקינו את בניו הרבנים הגאונים ובני המשפחה יבדלח"א בתוך שאר אבלי ציון וירושלים

אוי מי יתן תמורתו
וכל בית ישראל יבכו את השריפה אשר שרף ה'

המשתתפים בצער מקרב לב

הגאון רבי יונתן אברהם הרב אברהם בידרמן הרב יוסף הוד הרב חיים מיכאל גוטרמן הרב דוד בלאכמן נשיא יו"ר יו"ר מנכ"ל יו"ר אירופה

צוות המנהלים, עובדי ההוראה, ורבבות תלמידי שובו לדורותיה שהתחנכו על ברכי התורה בהדרכת מרן זצוק"ל

הגאון רבי יצחק דוד גרוסמן שליט"א,

בדברי מספד על מרן ראש הישיבה הגאון רבי אהרן לייב שטיינמן זצוק"ל:

אבינו, רוענו!

זו אבידה גדולה וקשה לעם ישראל. ספינה שאבדה קברניטה, מנהיג הדור שנשא אלומוותיהם של כמה דור. הוא היה גשר שגשר בין דורות, מברסק שבליטא ועד לבני ברק עיר התורה.

זוכר אני את הימים הראשונים שעשיתי במחיצתו לפני למעלה מיוכל שנים בישיבה לצעירים פוניבז'. אבא זצ"ל ראש הישיבה קרא לי לפני שעשיתי את צעדי הראשונים והלכתי לישיבה ואמר לי: "אני שולח אותך לפוניבז' כדי שתלמד אצל ר' אהרן לייב ממידותיו התרומיות".

זכיתי ללמוד אצלו ולרשום שיעורי תורה מפיו. ויותר ממה שלימד תורה ודעת לימדני ענווה וחכמה, מידות טובות ויראת שמים. נועם הליכותיו ואצילות מידותיו היו ועודנו נר לרגליי.

מרן ראש הישיבה זצוק"ל היה מי שאיחד בין כל פלגי וחלקי עם ישראל. כולם ראו בו אבא ורועה, מורה ומחנך, מנהיג ומדריך.

זכיתי - שאבדל לחיים טובים - למידה גדושה של קירוב וחובה במחיצתו. תדיר היה אומר לי: "זיכוי הרבנים הוא הדבר הגדול ביותר". ומי כמוהו היה גדול מזכי הרבים בדורנו. כבר בשנות עבר היה מכתת רגליו למסור שיעורים ולהאיר פניו לרבים. נסע ממקום למקום וחזק ישיבות ומוסדות חינוך.

לשיא הגיעו הדברים בשנותיו האחרונות עת נשא את משא הדור בגאון ובענווה. ממרום תשעים שנותיו קם וטס פעם אחר פעם לארצות הגולה, להגדיל תורה ולהאדירה ולחזק את הציבור. טס למקסיקו, לצרפת, לארה"ב ולמקומות נוספים.

הוא ראה בזה קיום העולם והעמדת הדת על תילה. והרי יהודים אלו לא יבואו למעונו ולא יראו צורת רב. קם הוא בעצמו ונסע אליהם, לחזקם ולעודדם, לתומכם ולזרזם, לשלוח את בניהם לישיבות קדושות ולמוסדות תורה וחינוך.

הדור כולו חייב למרן ראש הישיבה זצוק"ל הכרת הטוב. הוא הגבר הקים עולה של תורה ויראה. הניע את עולם התורה ועולם הישיבות והנסיק אותם לגבהים. הוא ראה בפריחת עולם התורה את עולמו.

זכיתי לעלות למעונו פעמים רבות ולהתייעץ עמו בענייני הכלל והפרט. הוא היה חוזר ואומר: "כשעושים עם האחר, עושים עם עצמך". והוא אכן עשה עם האחרים כל ימיו וזכה וחי חיים ארוכים, למעלה מהמקובל, זכה וזיכה את הרבים עד ליומו האחרון.

הסתלקותו מן העולם היא אבידה כללית ופרטית לכל עם ישראל. ובעל הנחמות ינחם את כולנו.

ארגון טהרת הבית

בנשיאות מרן הגאון רבי בן ציון מוצפי שליט"א

ובראשות הגר"י סילמן שליט"א, הגרש"צ רוזנבלט שליט"א, הגר"י קנר שליט"א

גלה כבוד מישוראל

תדמע עינינו ללא הפוגה עלי כבוד אשר גלה,
עם עלותו בסערה השמימה, של רבן, מנהיגן ומאורן של ישראל,
אביר הרועים, באהבה ובחמלה ובמסירות רעה את עם ה',
עמוד האש העומד לפני המחנה אשר אמרנו בצילו נחיה
נשא על ליבו עשרות בשנים את עולם התורה והישיבות,
ומסר את נפשו על העמדת וחיזוק הטהרה בא"י,
הנחיל מורשת חכמים וגדר כרם בית ה'
נתבקש לישיבה של מעלה

רבינו מרן ראש הישיבה ושכנה"ג

הגאון רבי

אהרן יהודה ליב שטיינמן

זצוקללה"ה

בעל "איילת השחר"

גדול כים שברנו מי ירפא לנו,

וכל בית ישראל יבכו את השריפה אשר שרף ה'

רבני הארגון

הנהלת הארגון והמפקחים

מסע הלוויה

צילום: שוקי לרר

מסע הלוויה

צילום: שוקי לרר

מסע הלוויה

צילום: שוקי לרר

מסע הלוויה

צילום: שוקי לרר

מסע הלוויה

צילום: שוקי לרר

מסע הלוויה

צילום: שוקי לרר

מסע הלוויה

צילום: שוקי לרר

מסע הלוויה

צילום: שוקי לדר

מראות חייו

ציכום: שוקי לרר, משה גולדשטיין

מראות חיו

ציכום: שוקי לרר, משה גולדשטיין

מראות חיו

ציכום: שוקי לרר, משה גולדשטיין

מראות חיו

ציכום: שוקי לרר, משה גולדשטיין

מראות חייו

ציכום: שוקי לרר, משה גולדשטיין

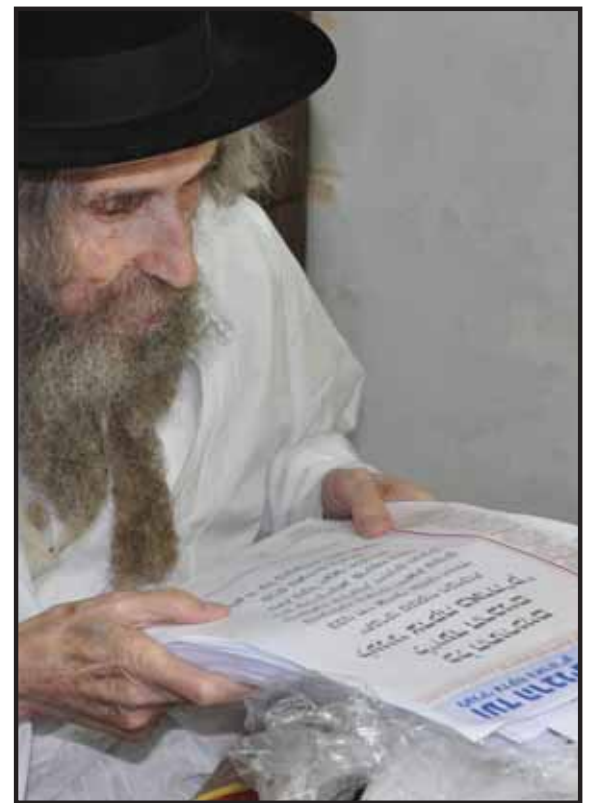
מראות חיו

ציכום: שוקי לרר, משה גולדשטיין

מראות חיו

מראות חיו

מראות חייו

ציכום: שוקי לרר, משה גולדשטיין

מראות חיו

ציכום: שוקי לרר, משה גולדשטיין

מראות חיו

ציכום: שוקי לרר, משה גולדשטיין

מראות חיו

ציכום: שוקי לרר, משה גולדשטיין

מראות חיו

ציכום: שוקי לרר, משה גולדשטיין

מראות חייו

ציכום: שוקי לרר, משה גולדשטיין

מראות חייו

ציכום: שוקי לרר, משה גולדשטיין

מראות חיו

ציכום: שוקי לרר, משה גולדשטיין

מראות חייו

ציכום: שוקי לרר, משה גולדשטיין

מראות חיו

ציכום: שוקי לרר, משה גולדשטיין

